

3 Allmänna intressen, planeringsförutsättningar

Enligt PBL 4:1 skall översiktsplaner redovisa vilka allmänna intressen som bör beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden.

I 2 kap PBL samt 2, 3 och 4 kap MB har samlats bestämmelser kring de allmänna intressen som skall beaktas vid planläggning och vid lokalisering av bebyggelse, samt vid tillämpningar för tillståndsbeslut enligt en rad andra lagar. Vissa allmänna intressen är riksintressen som bedömts vara betydelsefulla ur ett nationellt perspektiv, t ex vissa naturområden och kulturmiljöer. För riksintressena gäller att de enligt miljöbalken skall skyddas mot åtgärder som kan skada riksintresset. Flertalet bestämmelser har en sådan utformning att det finns ett brett spelrum för lokala bedömningar. I översiktsplanen gör kommunen således den lokala tolkningen av lagens allmänna bestämmelser.

Nedan redovisas de allmänna intressen som utgör planeringsförutsättningarna och som har bedömts vara av sådant värde att de bör ingå i Bräcke kommuns översiktsplan (se övrigt underlagsmaterial till översiktsplanen). I detta kapitel redovisas också vad som behövs för att uppfylla de mål och utfästelser som utvecklingsplanen anger.

Nationella, regionala och lokala miljömål

I detta avsnitt redovisas bakgrunden till varför vi ska sträva mot en hållbar utveckling och vad det innebär. Här redovisas de nationella målen, hur läget är i kommunen jämfört med dessa mål samt hur kommunen avser arbeta med att de ska uppnås. Avsnittet kan ses som en första revidering av kommunens miljöplan och är samordnat med förslaget till miljöledningssystem enligt EMAS-förordningen (EU:s miljöstyrnings- och miljörevisionsordning).

Miljömålen spänner över alla verksamheter i samhället och har därmed många kopplingar in i den fysiska planeringen. Det är dock endast ett begränsat antal mål som får konkret påverkan på översiktsplanens redovisning av mark- och vattenanvändningen i form av rekommendationer eller bindande regler. Där sådan koppling finns har miljömålen beaktats i avsnitten om allmänna intressen, i redovisningen av grunddragen i mark- och vattenanvändningen samt i de generella rekommendationerna för planläggning och byggande.

Hållbar utveckling är allas ansvar

Hållbar utveckling är mer än enbart miljöanpassning. Vid FN:s konferens i Rio de Janeiro 1992 betonades att ekonomisk utveckling, social välfärd och demokrati måste gå hand i hand med skyddet av miljön och framförallt hushållning med naturresurser. Vi måste därför arbeta med en helhetssyn som utgår från en socialt acceptabel samhällsutveckling med god livskvalitet för alla människor.

Allt mänskligt handlande innebär miljöpåverkan. Vi använder mark och vatten för byggande och biologisk produktion. Vi använder råvaror från naturen dels i biologisk till exempel skogsprodukter och livsmedel men också i lagerform så som olja och olika mineraler för att kunna producera olika varor och energi.

Det finns ekologiska gränser för hur mycket vi kan ta ut från naturen och också gränser för hur mycket vi kan belasta naturen med.

Om vi använder mark och vatten, gör uttag av lagerresurser eller olika utsläpp till mark, luft och vatten som överstiger naturens gränser så kan den långsiktiga produktionsförmågan hotas.

En hållbar utveckling är att hålla den mänskliga påverkan inom de ekologiska gränserna. Det gäller att vi lär oss sluta kretsloppen, använda alla slags resurser effektivare och bygga ett samhälle som inte undergräver förutsättningarna för våra fortsatta livsmiljöer. Detta är en angelägenhet för oss alla.

Den stora utmaningen som vi alla har framför oss är att bygga ett samhälle där utvecklingen är kretsloppsanpassad och hållbar. Ett samhälle där Bräckeborna kommer att bo bra, äta gott, träffas och kommunicera med varandra och andra utan att tära på jordens resurser eller ekosystem och utan att de naturliga kretsloppen äventyras. Ett samhälle där människor kan leva och ha det bra i nuet utan att för den skull förbruka framtidens möjligheter.

Miljöproblemen har ändrat karaktär. På 50- och 60-talen då vi började uppmärksamma miljöproblemen på allvar, var dessa ofta lokala, synliga och relativt enkla att åtgärda. Då var punktutsläppen från industrin betydande – på samma sätt som de fortfarande är i Östeuropa och Asien. Men genom krav på rening och effektivisering av processer har svensk industri sedan 70-talet minska sina utsläpp med 70%.

Industrin i vårt land är nu nere på utsläppsnivåer som motsvarar 50-talets.

Under 70-talet började vi också förstå att föroreningar kunde spridas långa sträckor – både i luft och i vatten. Våra sjöar försurades av luftföroreningar från Storbritannien och Central Europa.

1980-talet innebar att genombrott för insikten om att vår gemensamma jord faktiskt är ganska liten och att en rad föroreningar och miljöproblem påverkar oss globalt. Oberoende av om vi t ex släpper ut freoner här i Bräcke, Kina eller i USA påverkar det ozonlagret runt jordklotet. Allt hänger samman och allting sprids! Vår miljö är således beroende av hur man agerar på andra sidan jordklotet samtidigt som våra utsläpp också påverkar miljösituationen långt bort. För femton år sedan myntade miljörelsen parollen ”Tänk globalt! Handla lokalt!” Med det menades att det gäller att se de stora sammanhängen. Men besluten och utsläppen sker lokalt, i människors vardag där vi var och en av oss kan påverka och styra.

Beräkningar visar att cirka en halv miljard människor skulle kunna leva långsiktigt hållbart på vår jord med västvärldens levnadsnivå och dagens teknik. Idag är vi 6 miljarder. Om 40–50 år visar beräkningar att vi kommer att bli drygt 10 miljarder. Idag förbrukar också 20 % av jordens befolkning över 80 % av de totala resurserna.

Om hela jordens befolkning ska kunna leva med samma materiella standard utan att ekosystemens livsuppehållande funktioner äventyras så måste våra behov i

industriländerna tillgodoses med cirka en tiondel av dagens energi- och materialflöde. Detta brukar kallas för att resurseffektiviteten måste öka med en faktor 10.

På sikt kan en sådan resurseffektivitet vara fullt möjlig. Företrädare för World Business Council for sustainable development, en internationell sammanslutning av företag, har tillsammans med forskare från olika länder satt upp detta mål och bedömt att det är fullt möjligt att nå inom 30- 40 år. Miljöministrarna i OECD-länderna har också uppmanat OECD att arbeta tillsammans med de internationella företagen och andra aktörer för att undersöka möjligheten att öka miljö- och resurseffektiviteten med en faktor 10.

Tillväxt ger inte automatiskt välfärd. Våra ekonomiska mått mäter produktionen inte välfärden. Att bygga ett energieffektivt, materialsnålt och icke tärande kretsloppssamhälle med en rättvis fördelning mellan och inom länder liksom mellan generationer är en stor utmaning. Men det är inget omöjligt uppdrag.

Nationella mål

Även här i Sverige har det förändrats sedan konferensen i Rio. Många nya beslut har tagits sedan 1992, bland annat:

- Riksdagen har antagit 15 nya nationella miljömål.
- Statens naturvårdsverk har lagt fram ett förslag om en nationell vision; Sverige 2021 med en rad delrapporter för olika samhällssektorer.
- En helt ny miljölagstiftning har trätt i kraft, miljöbalken som reglerar frågor om miljö, hälsa och kulturmiljö.
- Nationella folkhälsokommitten har lagt fram förslag om mål och strategier för hälsoutvecklingen i Sverige.

Regionala mål

Länsstyrelsen har i dec 2002 antagit regionala miljömål för Jämtlands län. De har utarbetats i samråd med andra statliga myndigheter, kommuner, organisationer och aktörer inom miljöområdet. De regionala miljömålen ska ses som en anpassning av de nationella miljö kvalitetsmålen till situationen i länet. Målen ska bli grund till grund för det miljöledningssystem som på bred front utarbetas hos kommuner och företag i länet. De regionala miljömålen återfinns på länsstyrelsens hemsida www.z.lst.se

Kretsloppsvillkor

De fyra så kallade kretsloppsvillkoren har ändrats till följande:

- Ta inte ur jordskorpan.
Sluta förbruka olja och kol och använd bara återvunna metaller. Olja och kol finns bara i begränsad mängd och soporna efter dem kan naturen inte ta hand om på många år.
- Undvik onaturliga ämnen.
Sluta tillverka konstgjorda ämnen som jorden inte kan bryta ner, som t ex freoner och andra kemikalier.
- Bevara växter och djur.
Sluta tränga undan växter och djur genom att skövla skog, bygga fler vägar och större städer.
- Sluta slösa
Om vi hushåller med det vi redan har, delar med oss och hjälper varandra så räcker naturens tillgångar längre.

Kommunalt miljöarbete

I Bräcke kommuns handlingsplan för Agenda 21 anges ett önskvärt framtida tillstånd. Agenda 21-dokumentet innebär också den inriktning som krävs för ett hållbart samhällsbyggande. Förutom långsiktigheten så betonar agendan processen och medborgarperspektivet för att kunna nå visionen i Agenda 21-dokumentet.

I programmet formuleras strategin för miljöarbetet som önskvärda lokala miljö tillstånd i form av miljömål. Dessa miljömål är etappmål i processen och också mer konkreta riktlinjer för arbetet med att se till att de ekologiska och hälsomässiga gränserna inte överskrids. De lokala miljömålen är också delmål i

både de regionala mål som finns för miljöarbetet samt även i de nationella målen och delmålen för de nationella miljömålen.

Miljöstrategin vänder sig i första hand till den kommunala organisationen och vad denna kan initiera och göra själv. Kommunens miljöpolicy avspeglar agendans vision och gäller inom hela den kommunala organisationen.

I det miljöledningsprojekt som pågår införs miljöledningssystem enligt EMAS-förordningen för att tydligare kunna styra miljöarbetet inom alla delar av den kommunala verksamheten.

Skillnaden mellan dagens miljö tillstånd och de miljö tillstånd som formuleras i miljömålen visar på vilka behov av förändringar som finns. Målen är kvantitativa och tidsbestämda, detta med anledning av bland annat att de ska kunna vara mätbara för att det lättare ska gå att följa upp och revidera hur arbetet fortlöper. De lokala målen grundar sig på såväl regionala som de nationella miljömål och etappmål som beslutats av Sveriges Riksdag. I strategin för miljöarbetet redovisas förslag som ska ligga till grund för den kommunala organisationens arbete, bland annat arbetet med verksamhetsplanering och budget.

En del av förslagen kräver en längre genomförandeperiod än 4 år, vissa till och med ända fram till år 2020. Förslagen är utformade så att de skall ge en miljö vinst på sikt, men detta kräver att arbetet sker i samverkan med såväl kommunmedborgare, företag, andra myndigheter och organisationer. Varje förvaltning ska utgå ifrån förslagen och i sin årliga planering för sin verksamhet och budget lyfta in och arbeta med miljöfrågorna.

Att styra verksamhet med hjälp av mål är alltid en process. För att denna ska lyckas finns det viktiga moment som behöver gås igenom. Det är nödvändig att ta reda på var man är just nu och vart man vill och utifrån detta formulera målen. När man är klar över sin målsättning ska denna konkretiseras i handlingsplaner och åtgärder. Ett mycket viktigt moment är att regelbundet följa upp och utvärdera arbetet, för att därefter justera mål och handlingsplaner. Inga mål förblir oförändrade över tid. Nya fakta, samhällsförändringar eller andra mer oväntade händelser kan också kräva att man justerar eller till och med omprövar målen.

Inom miljöområdet finns begreppet miljöstyrning som ett exempel på målstyrning. Processen innehåller olika steg för att styra åtgärderna så att miljömålen uppfylls. Det första steget i processen är att göra en nulägesanalys. I den går man igenom alla de olika aspekter som man påverkas av eller påverkar. Utifrån resultaten av analysen och miljökvalitetsmålen ambitionsnivå formulerar man därefter sina egna mål.

Förslagen till lokala mål bör harmoniera med de regionala och nationella målen. De flesta mål behöver anpassas och tolkas för att de ska bli konkreta och användbara. Vissa förändringar och åtgärder kan gälla hela Sverige medan andra enbart gäller kommuner, företag eller enskilda. Målarbetet måste därför ske med beaktande av nedanstående:

Riksdagen:	15 nationella miljömål
Riksdagen:	Nationella delmål
Länsstyrelsen Z län:	Regionala miljömål, STRAM
Kommunfullmäktige: handlingsplan	Vision Agenda 21 och Lokala miljömål , miljöledningsprojekt med lokala mål
Kommunorganisationen:	Kommunala åtgärdsplaner
Handlingsplaner, årliga:	Skola/fritid/kultur Vård/Omsorg/Sociala Tekniska, Myndighet

För att göra det lättare att följa upp målen kan man ta fram uppgifter om vad som ska mätas och hur ofta resultaten ska utvärderas. Ibland används begreppen

nyckeltal eller indikatorer för dessa mätetal. De nationella miljökvalitetsmålen ger vägledning om vad naturen tål och hur bråttom det är att nå målen.

När man tar fram sina egna mål och handlingsplaner finns det flera faktorer som man bör ta hänsyn till;

- Är det planerade åtgärderna tekniskt genomförbara och vilka kostnader/intäkter uppstår?
- Finns det självklara och tydliga styrmedel?
- Kan man göra samordningsvinster?
- Finns det möjliga samarbetspartners?
- Kan åtgärder leda till konflikter av något slag?
- Är åtgärder och mål lokalt förankrade?
- Hur pedagogiska är målen och är de mätbara?

Lagstiftningen är basen för miljöarbetet. Miljöbalken som trädde i kraft den 1 januari 1999 grundas på vissa regler och principer som är viktiga att känna till. Miljöbalken innehåller även generella föreskrifter om bland annat miljökvalitetsnormer och miljöstraffavgifter. Miljöbalken omfattar frågor om miljö, hälsa och kulturmiljö. Lagstiftningen och dess tillämpning är dock inte tillräcklig för att bygga ett långsiktigt hållbart samhälle. För att man ska kunna göra det krävs även andra typer av insatser t ex planering, information och att konkret genomföra planerade åtgärder.

Ett av de viktigaste medlen i allt miljöarbete är planering. En planering för ett långsiktigt hållbart samhälle innebär att hushållning med olika naturresurser ingår som en av grundförutsättningarna. Fysisk planering innebär att man visar hur olika anspråk t ex exploatering av bebyggelse och dess effekter kan förenas med olika förutsättningar, natur-förhållanden eller befintlig miljöstyrning. En ny metod för att förebygga miljöproblem är att genomföra MKB; det vill säga att göra miljökonsekvensbeskrivningar av olika åtgärder

Miljöledningssystem är också ett viktigt planeringsverktyg för företag och verksamheter. Det finns idag olika standarder för miljölednings-system. ISO 14001 och EMAS är de mest betydande men det finns enklare system framtagna för exempelvis olika branscher och kommuner.

Det ekonomiska synsätt som används idag lämnar viktiga delar av resurskalkylerna utanför. På så sätt får samhället felaktiga signaler genom att man fortsätter att uppmuntra investeringar som leder till förbrukning av själva resurserna. Detta är ohållbart i längden.

För att säkerställa utvecklingen och tillväxtpotentialerna måste vi på sikt vårda samhällets tillgångar inklusive naturresurserna. Det kan vara svårt att se sambanden mellan de stora miljöproblemen och vardagsbesluten. Men det är också genom att kunna förändra inriktningen av de lokala besluten som även de stora miljöproblemen kan lösas.

En hållbar utveckling är med detta synsätt en utveckling där framtida generationer får ta över en nationalförmögenhet som är minst lika stor som idag.

Kunskap och engagemang är en av förutsättningarna för att olika aktörer ska kunna agera på ett sätt som gör att de uppsatta miljömålen uppnås.

För att kunna vända utvecklingen till ett uthålligt samhälle krävs att alla hjälper till. Genom ett brett engagemang kan attityder ändras och många konkreta åtgärder komma till stånd. Samhällets miljöinformation sker ofta genom kommunernas Agenda 21- arbete. Andra viktiga kanaler är utbildningsväsendet, näringslivet och massmedia.

Kommunala övergripande mål

Bräcke kommun ingår i ett omfattande interregionalt projekt vars huvudsyfte är att införa miljöledningssystem hos företag, kommuner och landstinget i Jämtland. Projektet omfattar även kommuner och företag i Sör- och Nord Tröndelag. För länets kommuner och landsting är målet att bygga upp ett miljöledningssystem enligt standarden ISO 14001 och att registrera kommunen enligt EMAS-förordningen.

Beslut har tagits i kommunfullmäktige om att Bräcke kommun ska införa ett miljöledningssystem enligt SS EN ISO 14001.

Miljöledningssystemet kan beskrivas som ett verktyg eller en modell för att planera, organisera och driva miljöarbetet inom en verksamhet på ett systematiskt sätt. Grundtanken med miljöledningssystem är att det ska ske ständiga förbättringar så att organisationen kontinuerligt minskar sin miljöpåverkan.

Första steget är att i en miljöutredning beskriva kommunens miljösituation och miljöpåverkan ställd i relation till de nationella och regionala miljömålen utifrån kommunens roll som myndighet, som verksamhetsbedrivare och som Agenda 21-ansvarig.

I miljöutredningen identifieras en organisations miljöpåverkan. Miljöutredningen skall sedan ligga till grund för identifiering och värdering av de betydande miljöaspekterna, formulering av miljömål osv.

Gimån

Miljöutredningen beskriver den befintliga miljösituationen i kommunen sett till de nationella och regionala miljömål (STRAM) som finns att tillgå.

Nedan redovisas de övergripande miljömålen för Bräcke kommun antagna av kommunfullmäktige i november 2002. I det fortsatta EMAS-arbetet ska dessa tillsammans med de regionala miljömålen brytas ned till detaljerade mål för kommunens olika verksamheter.

- 1 Dricksvattnet ska vara av god kvalitet. Dricksvattentäkter i kommunen ska skyddas mot negativ påverkan.
- 2 Det ska säkerställas att hanteringen av farligt avfall i kommunen sker på ett tillfredsställande sätt.
- 3 Användandet av energi ska minska. De förnyelsebara energikällornas andel av den totala energianvändningen ska öka.
- 4 Hanteringen av den mark som kommunen äger ska vara ett föredöme. Detta uppnås genom att:

Skogsbruket bedrivs så att de ekonomiska avkastningskraven uppnås samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras och kulturmiljövärden samt sociala värden värnas.

Sjöar och vattendrags variationsrika livsmiljöer, naturliga produktionsförmåga, biologiska mångfald och kulturmiljövärden bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.

Bebyggd miljö utgör en god och hälsosam livsmiljö. Byggnader och anläggningar lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt. De områden där mark eller vatten är eller har varit utsatta för föroreningar kartläggs.

- 5 Kommunen ska verka för ökad miljömedvetenhet hos anställda och kommuninvånare.

Miljösituationen i Bräcke kommun

Det första steget är nu genomfört och ur kommunens miljöutredning (EMAS) redovisas nedan de nationella miljö kvalitetsmålen samt korta sammanfattningar av miljösituationen i kommunen. Dessa återfinns i sin helhet i ”Miljöutredning för Bräcke kommun, 2002”.

I det fortsatta miljöarbetet kommer miljösituationen i kommunen att stämmas av mot kommunens övergripande mål och de nationella och regionala målen och förslag till åtgärder utarbetas för att uppnå målen. Här kommer framför allt de olika länsmålen ha stor betydelse för vilka åtgärder som förslås för att målen ska uppnås samt vem som ansvarar för genomförandet.

Ren luft

Nationellt miljö kvalitetsmål:

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

Målet innebär:

Halterna av luftföroreningar överskrider inte fastställda lågrisknivåer för cancer, överkänslighet och allergi eller för sjukdomar i luftvägarna. Halterna av marknära ozon överskrider inte de gränsvärden som satts för att hindra skador på människors hälsa, djur, växter, kulturvärden och material.

Utsläpp av koloxid, kvävedioxid, svaveldioxid, sot och partiklar bedöms ligga långt under gällande gränsvärden i kommunen medan utsläpp av bensen överskrider rekommenderade värden. Miljögodkända pannor bidrar till att minska utsläppen av kväveoxider och sot.

Inom Jämtlands län står vägtrafiken för uppskattningsvis 55 % av utsläppen av VOC (1993). Skoterantalet är stort vilket skulle kunna vara en indikation på att skotertrafiken står för en betydande del av VOC-utsläppen. (VOC=flyktiga organiska föreningar, uppkommer framförallt av avgaser)

Grundvatten av god kvalitet

Nationellt miljö kvalitetsmål

Grundvattnet ska ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i ytvatten.

Målet innebär:

Grundvattnets kvalitet påverkas inte negativt av mänskliga aktiviteter som markanvändning, uttag av naturgrus, tillförelse av föroreningar mm. Det utläckande grundvattnets kvalitet är sådan att det bidrar till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag. Förbrukning eller annan mänsklig påverkan sänker inte grundvattennivån så att tillgång och kvalitet äventyras.

I dagsläget är 3 av 14 grundvattentäkter i kommunen skyddade (21 %). Dessa ligger huvudsakligen inom tätbefolkade områden.

I Bräcke kommun finns relativt stora områden som från geologisk synpunkt klassas som riskområden för radon i dricksvatten, vilket har resulterat i flera prover med så höga halter att vattnet räknas som otjänligt och inte bör användas till dryck eller livsmedelshantering. I de fall då åtgärder var motiverade informerades fastighetsägaren och uppföljning gjordes senare.

I kommunen finns 31 områden med skyddsklass 1 avseende naturvårdsvärde, tre avseende geologiskt skyddsvärde och ett avseende kulturminnesvård. Kommunen har åtagit sig att inte ge godkännande till täktverksamhet inom områden med högsta skyddsklass 1.

Andelen naturgrus är hög inom kommunen, detta på grund av områdets geologiska förutsättningar. Totalt uppskattas att det finns 22 miljoner fm³ naturgrus varav ca 13 miljoner fm³ anses teoretiskt uttagbart.

Levande sjöar och vattendrag

Nationellt miljö kvalitetsmål

Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion skall bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.

Målet innebär:

Belastningen av näringsämnen och föroreningar får inte minska förutsättningarna för den biologiska mångfalden. Främmande arter och genetiskt modifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden får inte introduceras. Fiskar och andra arter som lever i eller är direkt beroende av sjöar och vattendrag kan fortleva i livskraftiga bestånd.

I Jämtlands län är vattenkraften utbyggd i stor utsträckning. Det finns få opåverkade vatten kvar, en eventuell ökning av kraftutvinningen bör därför endast ske genom effektivisering av befintliga anläggningar.

Recipientkontroller från de kommunala reningsverken visar en tydlig positiv trend gällande främst COD samt kväve.

(COD=cemical oxygen demand=kemisk syreförbrukning)

Enligt Bräckes fiskeplan skall fiskeutsättningar i huvudsak ske med sjö-/älveget material. För all utsättning och flyttning av fisk krävs tillstånd av Länsstyrelsen.

Myllrande våtmarker

Nationellt miljö kvalitetsmål

Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker ska bevaras för framtiden.

Miljö kvalitetsmålet innebär bl a:

Det finns våtmarker av varierande slag med bevarad biologisk mångfald i hela landet.

Våtmarker skyddas så långt möjligt mot dränering, torvtäkter, vägbyggen och annan exploatering.

Främmande arter och genetiskt modifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden introduceras inte.

Torvbrytning sker på lämpliga platser och med hänsyn till miljön och den biologiska mångfalden.

Våtmarkernas kulturmiljövärden samt värde för friluftsliv värnas.

I länsstyrelsens inventeringen har sammanlagt 16 värdefulla våtmarker objekt lokaliserade i Bräcke kommun med en sammanlagd areal av 2303 ha, dock ej några som ingår i den nationella myrskyddsplanen.

Ingen övergödning

Nationellt miljö kvalitetsmål

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten ska inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningarna för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

Målet innebär bl a

Belastningen av näringsämnen får inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa eller minska förutsättningarna för biologisk mångfald. Grundvatten bidrar inte till ökad övergödning av ytvatten.

Sjöar och vattendrag i skogs- och fjällandskapet har ett naturligt tillstånd, vilket högst kan vara näringsrikt eller måttligt näringsrikt.

Sjöar och vattendrag i odlingslandskapet har ett naturligt tillstånd, vilket högst kan vara näringsrikt eller måttligt näringsrikt.

Näringsförhållandena i kust och hav motsvarar i stort det tillstånd som rådde under 1940-talet och tillförsel av näringsämnen till havet orsakar inte någon övergödning.

Skogs- och jordbruksmark har ett näringstillstånd som bidrar till att bevara den naturliga artsammansättningen.

Övergödning är inget generellt problem i Bräcke eftersom kommunen saknar större industrier och jordbruket i kommunen inte är så intensivt.

Bara naturlig försurning

Nationellt miljö kvalitetsmål

De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska heller inte öka korrosionshastigheten i tekniska material eller kulturföremål och byggnader.

Målet innebär bl a:

Onaturlig försurning av marken motverkas så att den naturgivna produktionsförmågan och den biologiska mångfalden bevaras. Sverige verkar för att depositionen av försurande ämnen på lång sikt inte överskrider den kritiska belastningen på mark och vatten. Halterna i luft underskrider 5 mikrogram svaveldioxid/m³ och 20 mikrogram kvävedioxid/m³ (årsmedelvärden) för att skydda tekniska material.

Det finns i dagsläget inga kalkningsprogram inom kommunen. Området har generellt mycket god buffringskapacitet mot försurande ämnen och nedfallen av svavel och kväve.

Levande skogar

Nationellt miljö kvalitetsmål

Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.

Målet innebär:

Skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga bevaras. Skogsekosystemets naturliga funktioner och processer upprätthålls. Inhemska växt- och djurarter fortlever under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd. Hotade arter och naturtyper skyddas. Främmande arter och genetiskt modifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden introduceras inte. Kulturminnen och kulturmiljöer värnas. Skogens betydelse för naturupplevelser samt friluftsliv tas tillvara.

Av kommunens totala landareal motsvarar skogen ca 85 %, eller 286 500 ha. Av denna areal är ägarfördelningen i ägargrupper följande:

Allmänna 8,6 %
Privata skogsägare 36,1 %
Bolag 55,3 %

Sju skogsområden utgör naturreservat inom Bräcke kommun

I kommunen har ca 25 områden identifierats som sk nyckelbiotoper där hänsyn skall tas vid skogsbruk.

Ett rikt odlingslandskap

Nationellt miljö kvalitetsmål

Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

Målet innebär:

Åkermarken har ett välbalanserat näringstillstånd, bra markstruktur och mullhalt samt så låg föroreningshalt att ekosystemens funktioner och människors hälsa inte hotas. Odlingslandskapet brukas på sådant sätt att negativa miljöeffekter minimeras och den biologiska mångfalden gynnas. Den genetiska variationen hos domesticerade djur och växter bevaras. Främmande arter och genetiskt modifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden introduceras inte.

Biologiska och kulturhistoriska värden i odlingslandskapet som uppkommit genom lång, traditionsenlig skötsel bevaras och förbättras. Hotade arter och naturtyper samt kulturmiljöer skyddas och bevaras.

I kommunen fanns det enligt en inventering av ängar och hagar i länet som länsstyrelsen gjorde 1993 ett 40-tal objekt som klassas som ”naturbetesmark” och ”slätterängar”.

I Bräcke kommun finns det i dagsläget sju kända brunkullalokaler (Jämtlands landskapsblomma) varav en eventuellt är utgången.

År 2000 fanns totalt 81 lantbrukare i kommunen, varav 49 ansökte om stöd för ekologisk odling. Totala åkerytan i Bräcke kommun var år 1995, 2373 ha varav 2267 ha nyttjades.

En god bebyggd miljö

Nationellt miljömål

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Målet innebär bl a:

Den bebyggda miljön ska samhällsplaneras så att...

- Det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av byggnader, platser och landskap med särskilda värden skyddas och utvecklas.
- Miljöanpassad kollektivtrafik och goda möjligheter för gång- och cykeltrafik erbjuds.
- Människor skyddas från skadliga halter av luftföroreningar, buller och radon.
- Avfall hanteras så att dess farlighet minskar och att det kan återföras till kretsloppet.
- Biologisk mångfald bevaras och mark- och vattenområden är fria från föroreningar.

Exempel på god bebyggd miljö från centrala Bräcke

Banverket har gjort åtgärder på sammanlagt 125 bostäder i Bräcke kommun som utsattes för bullernivåer över maximal ljudnivå 55 dB(A) i sovrum nattetid.

Enligt Vägverkets undersökning är sammanlagt 29 fastigheter utsatta för bullernivåer som översteg gränsvärdet 65 dB(A) vid marknivå i Bräcke kommun.

Målet för radon är att kartlägga radonhalten inomhus och vidta åtgärder om resultaten överskrider 200 Bq/m² i inomhusluft. Ambitionen är att åtgärderna skall vara genomförda senast år 2020 i småhus och år 2010 i flerbostadshus, förskolor och skolor, allt enligt de regionala miljömålen. Vid kartläggning av radon som gjordes under 1991/92 på skolor och förskolor m fl uppmättes inga halter som översteg gällande riktlinjer.

Kommunen har tagit fram en avfallsplan som gäller för 2001-2004. I denna anges som en övergripande målsättning följande:

- Återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.
- Människors hälsa och miljö skall skyddas mot skada eller olägenhet.

För att nå upp till dessa mål anges vidare:

- Mängden deponerat material skall minska med 50 % till och med år 2005, räknat från nivåerna år 2000.
- En mer långsiktig målsättning är att det efter år 2008 inte skall deponeras något material från Bräcke kommun.
- Mängden avfall till deponi har minskat med ca 76 % från år 1994 (1700 ton) till 2001 (400 ton).
- Hushållsavfall och därmed jämförligt avfall som kan brännas körs till Umeå för förbränning.

Giftfri miljö

Nationellt miljö kvalitetsmål

Miljön ska vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

Målet innebär bl a:

Halterna av ämnen som förekommer naturligt i miljön är nära bakgrunds nivåerna.

Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll.

Inventeringar av behovet av åtgärder vid nedlagda bensinstationer runt visar att i Bräcke berörs 4 fastigheter där åtgärder erfordras.

Inventeringar av industrifastigheter visar också att 7 riskområden (bilsprotar, oljedepå och ytbehandling) finns i kommunen.

Säker strålmiljö

Nationellt miljö kvalitetsmål:

Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning i den yttre miljön.

Målet innebär bl a:

Stråldoser begränsas så långt det är möjligt.

Den högsta sammanlagda årliga effektiva stråldosen som allmänheten får utsättas för från verksamheter med strålning ska inte överstiga i genomsnitt en millisievert per person under ett år.

Allvarliga tillbud och haverier i kärntekniska anläggningar förebyggs.

Spridning av radioaktiva ämnen till omgivningen förhindras eller begränsas om ett haveri skulle inträffa.

Det har inte gjorts någon inventering av strålkällor inom kommunen.

Skyddande ozonskikt

Nationellt miljö kvalitetsmål

Ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.

Målet innebär att:

Sverige verkar för att halterna klor, brom och andra ozonnedbrytande ämnen i stratosfären inte överstiger naturliga nivåer.

Följande siffror har inrapporterats till Naturvårdsverket (NV) 1999 vad beträffar ozonnedbrytande ämnen:

CFC (köldmedia) 0 kg installerat, 0 kg påfyllt, 1kg omhändertaget.

HCFC (köldmedia) 528 kg installerat, 78 kg påfyllt, 0 kg omhändertaget.

HFC (köldmedia) 533 kg installerat, 44 kg påfyllt, 0 kg omhändertaget.

Begränsad klimatpåverkan

Nationellt miljö kvalitetsmål

Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN: s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att detta globala mål kan uppnås.

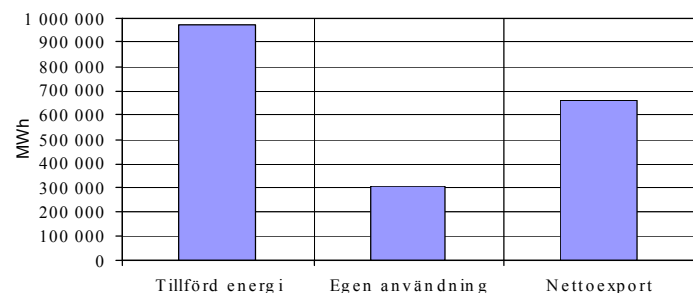
Målet innebär:

Åtgärdsarbetet inriktas på att halten av koldioxid i atmosfären stabiliseras på en lägre halt än 550 ppm samt att halterna av övriga växthusgaser inte ökar. Målets uppfyllande är till avgörande del beroende av insatser i alla länder.

Hushållsavfallet från Bräcke kommun deponeras på en täckt deponi, ingen metanutvinning sker från denna. I Bräcke kommun finns det i dagsläget inte någon mer omfattande djurhållning som skulle kunna orsaka något större utsläpp av metan.

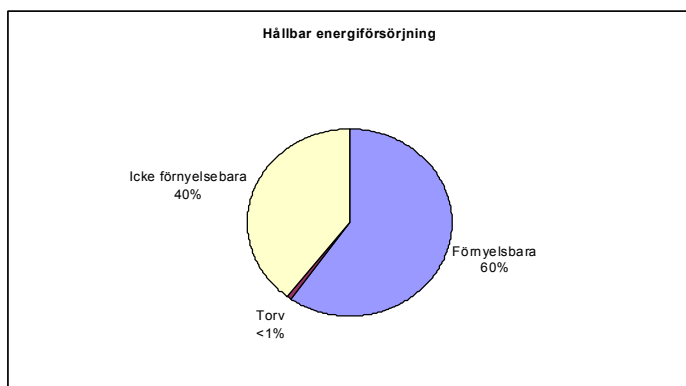
Kommunen är exportör av energi. Den energi som tillförs kommunen men inte används där exporteras, dels till närliggande kommuner men också till mer avlägsna regioner. Nedan redovisas hur stor mängd energi som omvandlas med hjälp av inhemska råvaror inom kommunen i förhållande till den mängd som används (*självförsörjandegraden*).

Energitillförsel – användning och export

Figuren

nedan visar hur den energi som används inom kommunen fördelas på förnyelsebara respektive icke förnyelsebara energi

Upphandling

Vid vissa större upphandlingar i kommunen ställs vissa miljökrav.

Kommunen har en energipolicy/strategi för att minska energianvändningen.

Kommunen strävar efter att handla lokalt producerade livsmedel och KRAV-märkta varor (kriterier saknas för vad som ska räknas som lokalt producerat, det finns också svårigheter med konteringen av KRAV-märkta och lokalproducerade livsmedel).

Utbildning/medvetenhet

I skolplanen för Bräcke kommun finns angivet hur miljöfrågorna skall beaktas inom skolan och i undervisningen

Miljösituationen i kommunen - sammanfattning

Allmänt kan konstateras att den ovan redovisade genomgången av miljösituationen visar att det inte föreligger några allvarliga miljöproblem i kommunen, men att situationen kan förbättras inom flera delområden. I det fortsatta miljöarbetet kommer konkreta förslag att tas fram så att kommunen svarar upp mot de nationella och regionala målen.

Bostäder och bebyggelseutveckling

Bostadsbebyggelse

Tillgängliga och planerade tomter

För att uppfylla utvecklingsplanens mål ska det finnas byggklara tomter i kommunen och förutsättningar att snabbt handlägga ansökningar om bygglov. Översiktsplanens rekommendationer för bygglovprövning i byarna är därför utformade för att svara mot utvecklingsplanens positiva grundinställning. Någon kommunal tomtreserv är dock inte meningsfull att bygga upp på landsbygden, då efterfrågan är spridd och bygglov som regel snabbt kan prövas.

I kommunen finns byar och landsbygd med en attraktiv miljö för den som vill ha lite större tomt med möjlighet för t ex odling och djurhållning av hobbykaraktär. Många av de som väljer sådan bosättning har ofta någon samhörighet med byn och allt tyder på att det handlar om stabila bosättningar och mycket låg flyttbenägenhet. Möjlighet till denna typ av bosättning kan också i vissa fall vara en tillgång vid rekrytering av arbetskraft.

I samtliga kommunens tätorter finns byggnadsklara traditionella bostadstomter. Detsamma gäller för vissa byar på landsbygden nämligen Fjällsta, Rissna, Flatnor, Stavre, Grötingen och Bensjö.

Planberedskapen får anses vara god vad avser traditionella bostadstomter.

Flerbostadshus

Kommunens bostadsbolag, Bräcke Teknik AB, har under de senaste åren brottats med stora problem vad gäller outhyrda lägenheter. Antalet tomma lägenheter har varit ca 190 st eller drygt 20%.

Bostadsbolaget har inlett en avveckling av bostadsbeståndet enligt en avvecklingsplan som fullmäktige beslutade 2001-06-13. Denna avvecklingsplan innebär att bostadsbolaget skall minska sitt lägenhetsbestånd med ca 150

lägenheter till totalt ca 650 lägenheter. Vakansgraden skall därefter ej överstiga 5%.

Att riva bostadshus kan upplevas som en negativ åtgärd, men en anpassning av lägenhetsbeståndet till en nivå som är anpassad till kommunens befolkningstal är ett måste.

Bostadsbolaget kommer också att anpassa sitt kvarvarande bestånd så att tillgängligheten och standarden på kvarvarande bestånd förbättras. Den yttre miljön är också viktig och skall anpassas utifrån bolagets och hyresgästernas gemensamma önskemål.

Kommunen, bostadsbolaget och hyresgästföreningen är eniga om att när avvecklingen är klar och de kvarvarande beståndet erhållit en ansiktslyftning, kommer bostadsbolagets lägenhetsbestånd att bli ett attraktivt och bra komplement till det övriga boendet i kommunen.

Fastighetsbildning

Bräcke kommun har en principiellt positiv grundinställning till enskild permanentbebyggelse på landsbygden. I vår landsbygdskommun skall det finnas tillgång till alternativa boendemiljöer.

Vid nytillkommande tomter skall rimlig vägning göras med hänsyn till brukad jordbruksmark och störningar från jordbruket.

Fastighetsfrågor regleras av fastighetsbildningslagen och översiktsplanens områdesanknutna rekommendationerna i kap 5 samt de generella rekommendationerna i kap 6 och utgår från ovanstående grundregler.

Strandskydd, möjlighet till dispens för sjönära bebyggelse

I Bräcke kommun, som innehåller 100-tals mil stränder finns sedan länge önskemål om en mer nyanserad tillämpning av strandskyddet vid ett antal sjöar inom kommunen där friluftslivets intressen är mycket svagt. Enligt kommunens uppfattning bör det i glesbebyggda delar med lågt bebyggelsestryck vara möjligt att förena en planmässig behandling av strandskyddet med behovet av skydd för det rörliga friluftslivet samt djur- och växtlivet.

Avsikten med en nyanserad tillämpning av strandskyddet är att åstadkomma attraktiva och alternativa tomter för olika typer av bostadsbebyggelse inom vissa utvalda områden. De föreslagna områdena bör vara belägna så den tillkommande bebyggelsen ger positiva effekter för byns/ortens serviceunderlag. I tätortsnära områden reserveras möjligheterna till strandnära bebyggelse för permanent-boende. I övriga föreslagna dispansområden bör både permanent-boende och fritidsboende vara möjligt.

Då förutsättningarna att tillämpa ovanstående är beroende av utfallet av pågående översyn av lagstiftningen beskrivs i kap 4 kommunens uppfattning om hur underlaget för en nyanserad tillämpning kan utarbetas inom ramen för översiktsplanen.

Kommunen vill samtidigt betona vikten av att den aviserade lagändringen verkligen kommer till stånd och att ärendet inte som nu är fallet, blir liggandes som en ”långbänk” på miljödepartementet.

Fritidshus, fritidsboende

Bräcke kommun ser principiellt positivt på ny fritidshusbebyggelse.

Nybebyggelse av fritidshus bör lokaliseras så att de i möjligaste mån ej stör andra intressen och verksamheter. Fritidshusbebyggelse eller åtgärder som den kan föranleda, exempelvis vägar, får inte medföra att pågående markanvändning i närheten försvåras, ej heller att natur- och kulturvärden av stor betydelse förstörs.

Lokalisering av fritidshus i jordbruksbyar (se avsnitt fastighetsbildning), bör följa samma rekommendationer som för permanenta bostäder.

Där tomma lägenheter i flerbostadshus inte behövs för permanentboende kan övervägas att upplåta eller sälja dessa för fritidsboende.

Näringsliv

Näringslivsstruktur

I tabellen i kommunbeskrivningen (se kap 2) redovisas antal sysselsatta inom olika näringar i Bräcke kommun.

För att uppnå en positiv näringslivsutveckling behövs både tillgång till intressanta och meningsfulla arbeten som ger god och skäligen utkomst och en attraktiv boendemiljö med ett rikt urval av kultur- och fritidsaktiviteter, service och social omsorg samt gemenskap. Tillsammans skapas därmed förutsättningar för en god livskvalitet som kan attrahera både företag och inflyttare.

Kommunens natur- och kulturvärden, jakt och fiske samt andra ”landsbygdstillgångar” är därvidlag viktiga inslag vid marknadsföringen av kommunen.

Industribebyggelse

Bräcke kommuns målsättning är att alltid kunna erbjuda de som önskar utveckla befintlig industri eller göra nya industrietableringar lämplig mark och/eller byggnation för detta ändamål.

Tillgången till planlagd industrimark är god i kommunen.

Kommunen ser även principiellt positivt på industriproduktion utanför detaljplanelagt område, om så är möjligt ur kommunaltekniska aspekter samt om övriga allmänna intressen ej störs av en etablering.

Service

För att uppnå målen i utvecklingsplanen att bevara och utveckla utbudet av kommunal och kommersiell service i kommunen är det angeläget att så långt möjligt bibehålla nuvarande serviceutbud. I serviceplanen framgår mer i detalj hur kommunen avser arbeta för att uppnå detta.

Målen föranleder inga särskilda åtgärder avseende markanvändningen, men det kan noteras att i tider av vikande serviceutbud på landsbygden blir det angeläget att bibehålla nuvarande servicenivå i kommunens tätorter.

Kommunikationer, vägar

Bra vägar, allmänna kommunikationer med buss och järnväg, kommundäckande telekommunikationsnät och snabba IT förbindelser är enligt utvecklingsplanen ett livsvillkor för Bräcke kommun.

Där större allmänna vägar passerar genom tätorterna är det angeläget att vägmiljön görs attraktiv så att den samverkar med samhället och medför en säker trafikmiljö. Därför har särskilda fördjupningar utarbetats för Bräcke och Pilgrimstad. För Bräcke har detta formaliserats i en av kommunfullmäktige antagen fördjupning av översiktsplanen. Den omfattar också förslag på en ny planskild korsning över järnvägen som ska ses som en strategisk investering för att höja framkomligheten mellan tätortens olika samhällsdelar och tillskapandet av en säker trafikmiljö.

I förbättringen av telekommunikations- och bredbandnätet kommer ytterligare ett antal master att behöva sättas upp. Detta utgör viktiga investeringar för kommunens utvecklingsförutsättningar.

Med hänvisning till den redan omfattande och kommundäckande elektromagnetiska strålningen från radio- och TV-utsändning, befintlig radiokommunikation mm, har kommunen inte övervägt införande av ”strålningsfria” zoner, t ex i samband med utbyggnaden av 3G systemen.

Jordbruk

Idag finns stora arealer jordbruksmark som håller på att förbuskas. Det är ett önskemål att dessa så långt möjligt hålls öppna. Ett fortsatt jordbruk, även i kombination med andra näringar bidrar till det öppna landskapet som har stor betydelse för bosättning och arbete utanför kommunens centralorter. Kommunen anser det därför angeläget att den idag brukade åkermarken bibehålls öppen och brukad, men saknar dock styrmedel för att säkerställa detta.

Sverige har dock för närvarande ca 0,5 milj ha jordbruksmark mer än vad som behövs för den egna livsmedelsförsörjningen, detta inverkar också på jordbruket inom Bräcke kommun. Det är därför troligt att betydande arealer jordbruksmark blir tillgängliga för andra ändamål i framtiden.

Detta bör dock inte vara aktuellt för den jordbruksmark som har betydelse för det aktiva jordbrukets bedrivande. Dessa arealer ska enligt målen i utvecklingsplanen skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra ett rationellt jordbruk.

Skogsbruk

Skogsbruket med efterföljande vidareförädling utgör en viktig näringsgren inom kommunen. Skogsbruket är enligt miljöbalken av nationell betydelse och enligt lagen skall skogsmark som har betydelse för skogsnäringen så långt möjligt skyddas mot de åtgärder som påtagligt kan försvåra ett rationellt skogsbruk.

Skogsbruket regleras enligt lagar som ligger utanför kommunens myndighetsutövning, men utifrån de allmänna målen i landet om hållbart nyttjande av våra naturresurser är det Bräcke kommuns önskemål/rekommendationer att skogsbruket bedrivs enligt följande:

ETT INTENSIVT, STÅNDORTSANPASSAT, NATURVÅRDS-ANPASSAT, LÅNGSIKTIGT SKOGSBRUK FRÄMST KOMBINERAT MED BOENDE.

För att kunna förverkliga de ambitioner som finns anges följande:

- Öka samarbetet med skogsbruket och hela skogsnäringens intressenter.
- Stötta och stimulera befintliga företag.
- Underlätta för nyetablering.
- Stötta och stimulera till kombinationsföretagande med någon del av försörjningsunderlaget från jord/skog.
- Verka för att möjligheter till fastighetsbildning för ett attraktivt landsbygdsboende kan ges i kombination med en försörjningsdel ur skogsnäringen.
- Verka för ett samarbete mellan åbor och utbor för att finna samarbetsmöjligheter till lokalt arbete.
- Verka för en utveckling av turism där kommunens naturresurser, miljö, natur och skog utgör utvecklingsfasen.

Reglerna för skogsbruket återfinns i huvudsak i Skogsvårdslagen (SVL)

Ett skogsbruk som följer föreskrifter i 30 § SVL minskar allmänhetens krav på ytterligare restriktioner på skogsbruket, exempelvis vid tätorter, i friluftslivet, närmiljö och liknande.

En mångsidig användning av skogsmarken skall enligt SVL låta sig förenas med ett rationellt skogsbruk.

Kraven på hänsyn får normalt aldrig föranleda att pågående markanvändning avsevärt försvåras och de skall alltså kunna förenas med ett rationellt skogsbruk. Detta gäller dock inte inom områden där frågan om särskilt skydd (t ex naturreservat) har aktualiserats och där ersättning till markägare som regel utgår. Bräcke kommun avser att verka för ett skogsbruk där kraven enligt SVL 30 § uppfylls. Detta medför att kommunen under den kommande planperioden ej avser att försöka lägga speciella restriktioner på skogsbruket kring tätorter, fritidsbebyggelse, friluftsområden, turistanläggningar eller liknande utöver vad skogsvårdslagen anger (inför nästa planperiod sker utvärdering av denna kommunala hållning för ev omvärdering).

Naturligtvis ser kommunen att icke-försurande gödselmedel exempelvis kalkammonsalpeter används vid skogsgödsling.

Från och med 1984 gäller förbud inom kommunen mot spridning av bekämpningsmedel avsedda för lövsly. Förbudet gäller även behandling av enskilda lövträdstammar genom fickning eller dylikt.

Rennäring

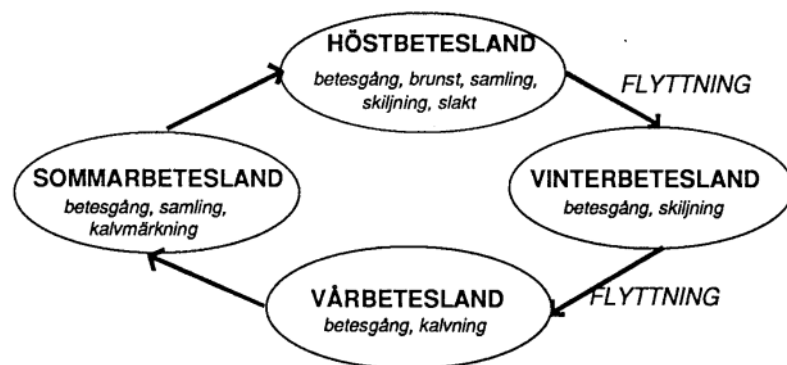
Bräcke kommun avser att verka för att de intresseområden som angivits på markanvändningskartan (källa: Länsstyrelsens rennäringseenhet) omfattande vinterbetesområden som av hävd används för vinterbete och flyttvägarna skall beaktas vid alla åtgärder som påtagligt kan skada näringen.

Vid eventuella konflikter med exempelvis skogsnäringen avser kommunen verka för någon typ av samrådsgrupper för diskussion och information.

Rennäringen är av riksintresse enligt miljöbalken. Rennärlagen reglerar renskötselrätten. Enligt lagen är renskötseln förbehållen samerna och de har via renskötselrätten möjlighet att använda mark och vatten till underhåll för sig och sina renar. Lagstiftningen har till stor del gått ut på att reglera konflikter mellan rennäringen och andra markanvändare.

Renskötselns markanvändning varierar med årstiderna och med åren beroende på bl a temperatur, nederbörd och vindförhållanden.

Generellt kan renskötselns förlopp beskrivas med följande skiss:

Inom Bräcke kommun hävdar samebyarna Njaarke (Sösjö), Jounevaerie (Offerdal), Ohredahke (Frostviken mellersta), Raedtievaerie (Frostvikens södra) och Jiingevaerie (Hotagens) sin sedvanerätt för renskötsel. Sedvanerättsmarkerna är de trakter utanför renbetesfjällen där renskötsel av ålder bedrivs vissa tider av året.

Det är under vinterhalvåret 1 oktober - 30 april som renskötsel får bedrivas inom dessa sedvanerättsmarker. Inom dessa marker gäller bl a förbud mot att stänga flyttväg eller hindra ren att beta.

Fiske

Bräcke kommun rymmer många sjöar och vattendrag av intresse för fisket. Goda fiskemöjligheter kan bidra till ökat permanentboende, stimulera etablering av nya verksamheter samt motverka utflyttning från kommunen.

Kommunen avser vidare att genom ett aktivt arbete med fisket ge underlag för småskalig fisketurism som tar tillvara bygdens speciella förutsättningar och kan utgöra ett konkurrenskraftigt alternativ till fjällområdets utbud. Fisketurismen bör utvecklas i harmoni med kommuninvånarnas behov av fiske och rekreation så att balans skapas mellan allmänt tillgängliga vatten och exklusivt inriktat fiske.

För övrigt hänvisas till den del av kommunfullmäktige antagna Fiskeplanen från 1991. Kommunen har för avsikt att se över denna plan. Inriktning, former för översyn samt resursbehov utredes i samråd med länsstyrelsen.

Vattenbruk

Bräcke kommun ser i huvudsak positivt på ett mer intensivt utnyttjande av sjöarna inom kommunen bl a genom en del vattenbruk. Kommunen ser därför möjligheter till främst fiskodling i ett mindre antal sjöar.

Varje enskilt önskemål om etablering av fiskodling kommer dock att prövas utifrån en analys av miljöförhållanden och näringslivsaspekter.

Bräcke kommun har tillsammans med Uppsala universitets limnologiska institution utfört en limnologisk undersökning med avseende på lämplighet för fiskodling. Undersökningen omfattar:

avrinningsområden
sjöbeskrivningar
fosforbelastning och fiskodlingskapacitet

Den senare avdelningen innehåller fosforbelastning, odlingskapacitet samt förutsättningar för kassodling av regnbåge och miljövårdsaspekter.

Undersökta sjöar är:

Hemsjön, Håvdsjön, Brehungen, Hungsjön, Bodsjön.

Börjesjön, Sundsjön södra delen, Rindsjön-Revsundssjön, Anvikssjön-Revsundssjön, Tavnäs viken-Revsundssjön, Norsfjärden-Revsundssjön.

Fisksjön, Singsjön, Stor-Kälsjön, Sicksjön, Övsjön, Hemsjön/Baksjön, Balsjön, Gransjön-Övre delen, Hällesjön, Lungsjön.

(För övrigt hänvisas till rapporterna: Limnologisk undersökning med avseende på lämplighet för fiskodling LIV 1986 B:4 och LIV 1985 B:6, underlag till översiktsplanen).

Miljövård, del miljöskydd

Vatten

Kommunen skall leverera vatten av god kvalitet såväl bakteriologiskt som fysikaliskt/kemiskt och det skall vara fritt från ledningsangripande egenskaper.

Skyddsområden och skyddsföreskrifter skall enligt EU ramdirektiv för vatten finnas för alla kommunala vattentäkter senast 2010. Kommunen avser uppfylla dessa krav senast år 2010, sannolikt tidigare då detta arbete pågår för närvarande.

Presumptiva grundvattentillgångar bör undantas från exploatering som medför risk för försämring av vattenkvaliteten.

Rutinprogram för underhåll, tillsyn och kontroll upprättas för reservoarer, pumpstationer och verk.

Reservvattentäkter tas fram där detta behövs.

Planer för åtgärdande av olika driftstörningar upprättas (olyckor, behov av klorering, ledningsbrott mm).

Kommunen skall medverka till att kvaliteten i enskilda vattentäkter är jämförbar med kvaliteten hos kommunala verk.

Dricksvatten - kommunalt och enskilt

Konsumtionsvattnets kvalitet och skyddet av detta är en utomordentligt viktig fråga. Kvalitetsförsämring p g a nedslitna distributionsnät bedöms i framtiden bli alltmer aktuellt.

Det dricksvatten som kommunen levererar är i de allra flesta fall av mycket god kvalitet såväl tekniskt som hygieniskt. Även när det gäller förbrukning/kvantitet finns inga större problem.

Luft

Kommunen arbetar för att bästa möjliga teknik ur såväl förbrännings- som miljösynpunkt används.

Kommunen arbetar för att det mest miljövänliga alternativet används vid kommunala anläggningar.

Genom ökad information till villaägare m fl om bränsleavtal, eldningsteknik mm arbetar kommunen för att minimera störningar från små fastbränsleanläggningar.

I kommunen är max 1 minut tomgångskörning tillåten.

Genom en aktiv insats i kommunens trafikplanering arbetar kommunen för att bibehålla nuvarande möjligheter att åka kollektivt.

Kommunen inventerar användningen av CFC (freon) och verkar genom information för en minskad användning av CFC och ett succesivt utbyte till andra miljövänligare alternativ.

Luftkvalitet

Luftkvaliteten inom Bräcke kommun är i stort sett mycket god.

Lindriga problem uppstår emellertid i tätorterna vid vissa tillfällen vintertid. De flesta luftproblemen inom kommunen är lokala och förorsakade av t e x vedeldning och tomgångskörning. Här spelar information och opinionsbildande insatser en viktig roll.

Ovanstående gäller också tobaksrökning som har en huvudroll när det gäller allergier.

I ett större perspektiv är naturligtvis försurande utsläpp från trafik, industri, uppvärmning etc viktiga.

Buller

Kommunen arbetar för att verksamhet som kan medföra bullerstörningar lokaliseras och utformas på ett sätt som minimerar olägenheterna.

Bullerproblem

Några större bullerproblem finns inte inom kommunen.

Bullerproblem finns inom vissa områden nära järnvägen och E 14 men är inte av någon större omfattning. Bullerfrågor vid järnväg behandlas i "Buller och vibrationer från spår bunden linjetrafik – Riktlinjer och tillämpning (Dnr SO2-4235/SA30), Banverket, Boverket, Naturvårdsverket". Banverket har åtgärdat ca 125 bostäder i Bräcke som utsatts för bullernivåer över maximal ljudnivå 55 dB(A) i sovrum nattetid.

Vidare finns ett antal skjutbanor inom kommunen. Vid några av dessa förekommer bullerstörningar, dock inte av någon allvarlig art.

Vikten av bullerfri boendemiljö påverkar lokaliseringsfrågor. Allmänna riktlinjer för trafikbuller är viktiga i detta sammanhang.

Avlopp

Kommunen skall medverka till att allt avloppsvatten skall genomgå rening utöver slamskiljning innan utsläpp i recipient eller markområde.

Kontroll sker regelbundet i recipient nedströms utsläpp från kommunal anläggning avseende grad av påverkan. Pumpstationer och bräddavlopp inventeras och bedöms med avseende på funktion och miljöpåverkan.

Kommunen fastställer normer för vilka utsläppshalter som accepteras till kommunens nät. Olje- och bensinavskiljare inventeras och bedöms med avseende på funktion och miljöpåverkan.

Inventering av gödselanläggningar och gödselhantering genomförs.

Dagvattenutsläpp och miljöpåverkan inventeras.

Avloppsvattenbehandling

Avloppsvattensidan i kommunen fungerar i stort acceptabelt på de allra flesta håll. Kommunen har relativt många små verk och dessa belastar olika recipienter. Problemen på avloppsbehandlingssidan är små, svårt avloppsvattenbelastade sjöar och vattendrag finns inte inom kommunen.

Den senaste 20-årsperioden har stora insatser gjorts på avloppsreningsområdet. Trots det är fortfarande begränsning av fosforutsläpp en viktig fråga.

Underhåll och optimering av befintliga anläggningars funktion är, liksom vad avser dricksvatten, av utomordentlig betydelse.

Avfall

För Bräcke kommun finns en särskild avfallsplan antagen av kommunfullmäktige 2001-02-23.

För den framtida avfallshanteringen i Bräcke kommun finns enligt avfallsplanen två stycken övergripande målsättningar samt ett antal delmål som i vissa fall är mer mätbara. Dessa mål skall ligga till grund för hur kommunen ska arbeta för att minimera den påverkan på människor och miljö som vårt avfall åstadkommer.

Hänsyn har tagits till tidigare antagna målsättningar inom avfallshanteringen i andra kommunala planer.

Övergripande målsättningar

Återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

- För att i framtiden få ett samhälle där kretsloppstänkandet råder måste vi lära oss att hantera råvaror på ett nytt sätt. Att lämna in kasserade produkter till återvinning måste bli ett naturligt sätt att göra sig av med avfallet. Möjligheten att lämna ifrån sig avfallet måste finnas för alla medborgare. Återvinnings-gårdarna och återvinningsstationerna har därför av fortsatt viktig betydelse.
- Återvinningsgårdarna är av stor betydelse för återvinningen av material. Möjligheten att lämna sorterat avfall ska finnas i de olika kommundelarna. Öppettiderna ska anpassas till besöksfrekvensen, med extraöppet på vissa helger under sommarmånaderna.
- Genom bra information till allmänheten ska kunskapen och motivationen till större återvinning öka.

Människors hälsa och miljö skall skyddas mot skada eller olägenhet.

- En högt prioriterad del i all avfallshantering är att minimera den påverkan som kan uppstå på vår omgivning. Insamling av farligt avfall är en viktig uppgift i den kommunala renhållningen. En annan viktig del är att ha kontroll på de utsläpp som uppkommer runt gamla och befintliga deponier. Fungerande kontrollprogram ska finnas för att dokumentera och vid behov åtgärda eventuella utsläpp av farliga ämnen.
- Bra information om vad som är farligt avfall och hur det ska hanteras bör öka den insamlade mängden av det farliga avfallet. Insamlingsrundor i kommunen ska göras en gång om året för att öka allmänhetens möjlighet att lämna in farligt avfall.

Förutom dessa övergripande målsättningar skall hanteringen vara rationell och kostnadseffektiv samt att en bra service ska ges till våra innevånare.

De övergripande målsättningarna kan uppnås bland annat genom att:

- Avfallets farlighet skall minska
- Information om vad som är farligt avfall och hur det ska sorteras och paketeras måste öka. Ofta blandas avfall på ett sätt som gör att farliga ämnen och komponenter hamnar på fel ställe. Detta leder till onödiga utsläpp vid energiutvinning och i lakvattnet vid deponier.
- Möjligheten för abonnenterna att lämna farligt avfall till kommunen ska förbättras. Detta kan ske exempelvis genom en årlig insamlingsrunda där farligt avfall hämtas längs den ordinarie hämtningsvägen samt genom kampanjer och information.

Mängden avfall till deponi skall minska.

- Mängden deponerat material skall minska med 50 % till och med år 2005, räknat från nivåerna 2000. Motsvarande mål uppsatt av Naturvårdsverket är en minskning med 70 % till år 2005, men då räknat från 1995 års nivåer. Bräcke kommuns målsättning ger en mindre mängd till deponi än Naturvårdsverkets mål.
- Taxan ska utformas så att den blir ett medel som kan styra mot ökad vilja till sortering av avfall. Kommande lagkrav på förbud mot deponi av brännbart och organiskt avfall kommer att medföra större ansvar för avfallslämnaren att sortera sina sopor.
- Hämtning av hushållsavfall skall efter år 2004 ske i två fraktioner, brännbart och komposterbart. Cirka 40 % av avfallets vikt utgörs av komposterbart organiskt avfall. Om komposterbart avfall sorteras ut så minskar transport- respektive mottagningskostnaderna med motsvarande viktandelen då allt betalas efter vikt.

Områden med risk för utsläpp från deponier skall ha kontrollprogram som dokumenterar eventuella utsläpp till omgivningen.

- Att anta ett provtagningsprogram för hela kommunen som säkerställer att inga föroreningar går ut i yt- och grundvatten. Provtagningar skall

kvalitetssäkras genom noggrann dokumentering. Provtagningarna skall anpassas bättre efter vilka föroreningar som kan antas komma från föroreningskällan. Personal som tar prover skall ha erforderlig utbildning för uppgiften och alla analyser skall göras av ackrediterade laboratorier.

- All illegal deponering av avfall skall polisanmälas för att sedan utredas av polismyndigheten.

Efter år 2008 skall inget avfall deponeras i Bräcke kommun.

- Av återvinningskäl samt av kommande lagkrav på hur deponier skall vara konstruerade ska hanteringen av avfall styras mot så stor återvinning att deponin i Bräcke kan avslutas.

Förorenad mark

Länsstyrelsen har genomfört inventering av vissa typer av industrifastigheter i länet för att utreda förekomst av förorening eller risk för förorening av mark. Inom områden som inventerats ska inventeringsresultaten beaktas vid prövning av annan markanvändning intill dess marken är sanerad.

Naturvård

Vetenskaplig naturvård

I kommunen finns några områdena av riksintresse för naturvården samt ett flertal lokala skyddsvärda områden. Dessa intressen säkerställs och skyddas genom precisering av markanvändningen och rekommendationer för bygglovprövning.

Om framtida nya inventeringar påvisar särskilt värdefulla naturområden, kommer behovet av eventuellt särskilt skydd för dessa områden att övervägas.

Inom floravården är målsättningen att bibehålla en rik och varierad flora och vegetation och att bevara alla inhemska vilda växter och reproducerande populationer inom hela sina utbredningsområden. Orsakerna till eventuella förändringar i floran beror främst på markanvändningen.

Metoder för en aktiv floravård är bl a hänsyn vid samhällsplanering och markanvändning, skydd av områden, restaurering, fridlysning, information osv. Vid planering för andra typer av markanvändning måste floravårdsaspekter komma in på ett tidigt stadium.

I nuläget saknar kommunen i stor del kunskapen om lokaler med speciella floravården. Ofta kan sådana floravården räddas med enkla medel vid till exempel planering för bebyggelse, industrivägar och ledningar. (Kända lokaler redovisas i översiktsplanens kartmaterial).

Naturvårdsbegreppet är ett vitt begrepp som förutom den ovan behandlade vetenskapliga naturvården omfattar följande:

Kulturell naturvård syftar främst till att bevara olika typer av kulturlandskapet. (Se avsnitten kulturminnesvård och landskapsvård).

Praktisk/ekonomisk naturvård innebär hushållning med naturresurser och får betydelse vid prövning av täktillstånd för grus eller torv. (Se avsnittet värdefulla ämnen och mineraler).

Social naturvård avser naturvård för det rörliga friluftslivet och turismen. (Se avsnittet friluftsliv och landskapsvård).

Natura 2000-områden

Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden som byggs upp inom EU. Syftet är att bidra till bevarandet av den biologiska mångfalden. Natura 2000 har tillkommit med stöd av EG:s habitat- och fågeldirektiv och utgör en form av EU-lagar som medlemsstaterna är skyldiga att tillämpa på en nationell nivå. I Sverige är dessa områden skyddade med stöd av miljöbalken mot verksamheter som kan skada områdets livsmiljöer eller bevarandet av de utpekade arterna. Sedan 1 juli 2001 är samtliga Natura 2000-områden klassade som riksintressen. Det krävs tillstånd av länsstyrelsen om någon vill bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Detta kan även gälla även om verksamheten utförs utanför ett Natura 2000-område. Naturvårdsverket har ansvaret för att utarbeta allmänna råd som beskriver hur Natura 2000-områdena bör hanteras.

I Bräcke kommun finns 24 st Natura 2000-områden om totalt 3430 ha. Av detta är 54 %, eller 14 områden om 1850 ha, redan skyddade som reservat. Områdena säkerställs och skyddas genom precisering av markanvändningen och rekommendationer för bygglovprövning.

Ängs- och hagmarker

Naturvårdsverket startade 1987 en riksomfattande inventering av ängs- och hagmarker med syfte att lokalisera, dokumentera och klassificera naturliga slåtter- och betesmarker. Inventeringen startade i Jämtlands län 1989 och fältarbetet har huvudsakligen genomförts under perioden 1989-91.

De marker som omfattas av inventeringen har sedan lång tid i mer eller mindre obruten följd nyttjats för slåtter och/ eller bete. Marken får inte vara utsatt för sentida påverkan i form av gödsling, insädd eller plöjning. Slätter- och betesmarker med en tydligt gödselpåverkad flora eller där igenväxningen har gått så långt att floran därför har utarmats, samt gammal åkermark, har inte tagits med i inventeringen. Vissa undantag har gjorts för områden av mycket stort värde för landskapsbilden och kulturmiljön.

Den inventerade arealen utgör cirka 3 % av länets jordbruksmark. Områdena har klassats i tre olika värdeklasser (klass I = högsta värde, klass II = mycket högt värde, klass III = högt värde). Dokumentationen och klassificeringen omfattar framförallt områdets markslag, naturtyp, vegetationstyper, indikatorarter (kärlväxter), påverkan och kulturspår.

Inom kommunen finns, framför allt i den västra delen, ett antal mindre områden med värdefulla ängs- och hagmarker. Dessa intressen säkerställs och skyddas genom precisering av markanvändningen och rekommendationer för bygglovprövning.

Våtmarker

Våtmarksinventeringen, VMI är en riksomfattande inventering av Sveriges våtmarker som har genomförts i Naturvårdsverkets regi. I Jämtlands län påbörjades inventeringen 1989 och avslutades 1993. Inventeringen omfattar våtmarker större än 50 ha och som är belägna nedanför fjällen. I länets inventering ingår mer än 2100 våtmarksobjekt fördelade på 413 000 ha.

De vanligaste våtmarkstyperna som ingår i länets våtmarksinventering är topogena kärr, nordlig mosse, blandmyr, sumpskog, soligena kärr och strängflarkkärr. Mindre vanliga våtmarkstyper i länet är t ex excentrisk mosse, sluttande mosse, mader, blekesjöar och blekefält.

Inventeringen har bla resulterat i följande statistiska uppgifter:

Naturvärdesklasser

klass 1 (mycket höga naturvärden)	245 objekt i länet, varav 17 i Bräcke kommun	12%
klass 2 (höga naturvärden)	516 objekt (i länet)	24%
klass 3 (vissa naturvärden)	1282 objekt (i länet)	60%
klass 4 (saknar kända naturvärden)	83 objekt (i länet)	4%

De värdefullaste våtmarkerna säkerställs och skyddas genom precisering av markanvändningen och rekommendationer för andra anspråk.

På kartan på nästa sida redovisas klass 1 myrar inom Bräcke kommun.

Stora opåverkade områden

Stora opåverkade områden har ej utretts särskilt av Bräcke kommun eller länsstyrelsen.

Stora delar av kommunen utanför tätorterna och byarna är att betrakta som opåverkade ur MB:s synpunkt. Dock utgörs dessa främst av skogsområden som skogligt sett brukas under överskådlig tid och ej längre kan betraktas som opåverkade.

Ekologiskt känsliga områden

Bräcke kommun eller länsstyrelsen har inte gjort någon systematisk utredning med inriktning på att kartera ekologiskt känsliga områden inom kommunens gränser. Länsstyrelsen utpekade av Natura 2000-områden, inventering av våtmarker samt ängs- och hagmarker kan dock ses som ett led i värnandet av ekologiskt känsliga områden.

En del av de redovisade naturvårdsobjekten utgörs också av känsliga naturtyper och biotoper.

Rörligt friluftsliv

Överallt inom Bräcke kommun finns områden för rörligt friluftsliv och rekreation. Naturen är alltid nära både i tätorterna och på landsbygden. Nyttjande av mark för det rörliga friluftslivet bestäms av vår svenska allemansrätt, som ger envar rätt att fritt röra sig i naturen. Tillgången på attraktiva områden för friluftsliv och sport är en viktig del av Bräcke kommuns attraktionskraft för boende och besökare.

En viktig del av allemansrätten är strandskyddet, som avser slå vakt om allmänhetens rörelsefrihet i strandnära områden och trygga tillgången till bad och friluftsliv vid sjö och vattendrag.

Kompletterande anläggningar, spår och leder finns för mer stationär och anläggningskrävande sport- och rekreation.

Antalet snöskotrar för främst nöjesåkning, men även för en del nyttotransporter ökar årligen inom kommunen. Snöskoteråkningen har blivit en stor fritidssysselsättning för många kommuninvånare. För att i möjligaste mån undvika störningar hos tätortsnära markägare samt för alla skogsägare med värdefull och känslig plantskog har ett lednät byggts ut inom kommunen. Det ingår till vissa delar i ett större regionalt skoterlednät. Kommunen är inte huvudman för några skoterleder.

Gimån och Forsaån är utpekad som område av riksintresse för friluftslivet.

Gimån – ett lättillgängligt fiskevatten

Turism

Bräcke kommun avser att verka för en främst naturinriktad turism/besöksnäring tidigare marknadsförd under begreppet vildmarksturism.

Möjligheten och tillgängligheten till vår natur är inte bara fysisk utan hör till mycket stor del samman med information och kunskap. Därför avser kommunen att verka för en medveten och anpassad satsning på information och kunskapsspridning om vår del av naturen, skogslandet mellan fjäll och hav.

Vid stödandet av turismutvecklingen avser kommunen att verka för att pågående markanvändning ej störs, det vill säga, turistiska satsningar skall samsas och anpassas till annan och befintlig markanvändning.

Utvecklingen av aktiviteter och anläggningar bör också ge den bofaste kommuninvånaren ett ökat aktivitetsutbud och en ökad livskvalitet.

Turismen/besöksnäringen inom Bräcke kommun har en låg profil mellan fjäll och hav. Tidigare marknadsföring har lockat vildmarksturism för den företagsamme och naturvane besökaren.

I nuläget har Bräcke kommun Gimån, som är känd i fiskekretsar över hela Sverige. Denna å har den största utvecklingsmöjligheten tillsammans med lokal natur- och kultur.

Flera av de inom kommunen befintliga turistiska operatörerna söker idag utveckla aktiviteter som bygger på de egna speciella förutsättningarna och på ev framtida marknadsföring i samarbete.

Kulturminnesvård

Byar

De kulturhistoriskt intressanta byarna utgörs av levande jordbruksbyar, men däri ingår även andra typer av boende och sysselsättning. Byarna måste ges möjlighet till vidareutveckling.

Kommunen har alltid en positiv inställning till ny permanentbebyggelse i byarna. I dessa, speciellt kulturhistoriskt intressanta byar bör dock bebyggelsen varsamt inplaceras och utformas för att ta hänsyn till de historiska värdena.

Det är av allmänt intresse att olämpliga förändringar av bebyggelsen främst inte sker inom de riksintressanta miljöerna Idsjön, Håsjö gamla kyrka och Revsunds kyrkomiljö (se vidare Grunddragen i mark- och vattenanvändningen samt Riksintressena).

Fäbodar

Bräcke kommun ser även att de mer lokalt kulturhistoriskt intressanta fäbodarna bevaras (se Länsmuséets fäbodinventering och avsnittet Grunddragen i mark- och vattenanvändningen).

Kulturmiljöprogram

Bräcke kommuns bebyggelsekaraktär är knutna till både jordbrukslandskapet och jordbruksbyarna samt i hög grad till industrisamhällets framväxt. Kommunen avser därför undersöka möjligheten att upprätta ett modernt kulturmiljöprogram som analyserar och lyfter fram kommunens kulturmiljövärden alltifrån fornminnen till modernismens byggande. Förutsätter att extern finansiering kan kombineras med anvisningar i egen kommunal budget. Tidplan kan därför ej anges.

Berggrund, jordlager, hydrogeologiska förhållanden

Uppgifter om berggrund, jordlager samt geohydrologiska förhållanden är en av flera grunder för prioriteringen av användningen av olika naturresurser. SGU har till uppgift att tillhandahålla geologisk information inom områdena miljö och hälsa, fysik planering hushållning och försörjning med naturresurser, jord och skog samt totalförsvaret. Vid planering och beslut om markanvändning hämtas erforderlig information från SGU:s hemsida www.sgu.se samt från kompletterande planeringsunderlag tillgängligt hos kommunen.

Värdefulla ämnen och mineraler

Mineraler

Vid eventuell ansökan om brytning av mineraltillgångar inom kommunen kommer kommunen att bedöma denna ansökan utifrån lokala naturvårdsvärden och övriga miljöintressen samt utifrån övriga kommunala aspekter. Då det gäller en eventuell ansökan om brytning av uran kommer kommunen att avslå denna. (Se vidare under rubriken avfall)

Inom Bräcke kommun finns ett flertal områden med värdefulla mineraler som varit föremål för inmutning, (numera undersökningstillstånd). Ingen undersökning inom Bräcke kommun har dock resulterat i någon bearbetningskoncession. Det är endast de sistnämnda som bör redovisas i översiktsplanen. Undersökningstillstånd är tidsbegränsade, upplysningar om dessa kan erhållas genom den statliga myndigheten Bergsstaten i Luleå.

Torvbrytning

Bräcke kommun ser positivt på torvutvinning för energiändamål. Dock bör stor hänsyn tas till värdefulla våtmarker som bör bevaras, framförallt ur flora- och faunavårdens synpunkt. Enligt betänkandet ”Uthållig användning av torv SOU 2002:100” innebär det att alla myrar som finns upptagna i Svenska Myrskyddsplanen inte bör få komma i fråga för torvbrytning. Inom Bräcke kommun finns dock inga myrar upptagna i Myrskyddsplanen. För myrar i klass 1 enligt Våtmarksinventeringen (VMI) anser kommunen att bevarandebeloppet bör väga tungt, men den slutgiltiga avvägningen får göras i varje enskilda fall där alla aktuella aspekter kan beaktas.

Inventerade skyddsvärda myrar (klass 1) inom kommunen är redovisade i avsnittet Allmänna intressen.

I översiktsplanen redovisas torvtäkter under brytning samt områden som har koncession för brytning, men där denna ännu ej har påbörjats.

Grustäkter

Bräcke kommun avser att verka för att vid öppnande av nya grustäkter tas stor hänsyn till landskapsbilden invid sjöar och vattendrag.

Kommunen kommer att verka för att färdigexploaterade grustäkter restaureras och planteras igen.

Inom Bräcke kommun finns omfattande grustillgångar, men också motstående intressen enligt länsstyrelsen inventering ”Grus och bergförekomster i Bräcke kommun”. Delar av grustillgångarna är under brytning. Många befintliga grustag och husbehovstäkter finns inom områden som är känsliga ur naturvårds- och allmän landskapsbildsynpunkt. I kapitlet ”miljö- och riks faktorer” redovisas rekommendationer som avses ligga till grund för täktärenden.

Energi

Vattenkraft

Bräcke kommun skall verka för att speciellt Gimån även fortsättningsvis skall undantas från all vattenkraftsutbyggnad. Mindre strömmar i andra vattendrag kan tänkas diskuteras för vattenkrafts-utbyggnad genom sk minikraftverk. En eventuell ökning av kraftutvinningen bör dock i första hand ske genom effektivisering av befintliga anläggningar.

Vid prövning av en eventuell utbyggnad skall stor hänsyn tas till andra intressen i området såsom fiske, vattenbiotopförhållanden, värdefulla natur- och kulturmiljöer, friluftsliv mm samt nationella och regionala miljömål. Med stöd av noggranna inventeringar och konsekvens-analyser vägs därefter ett möjligt elenergiuttag mot miljöeffekterna.

Vindkraft

Vindenergiförhållandena inom kommunen är enligt länsstyrelsens kartläggning generellt sett ej tillräckliga för någon kommersiell utbyggnad av vindkraftanläggningar. Enstaka vindkraftverk kan dock möjligen komma ifråga på någon berghöjd. Dessa får prövas mot andra intressen i det enskilda fallet. Några särskilda rekommendationer för prövning av vindkraft anses därför ej behövas i översiktsplanen.

Energiförsörjning

Bräcke kommuns övergripande målsättningar vad gäller energiplanering kan sammanfattas enligt följande:

- Energiaspekter skall beaktas vid den fysiska planeringen och vid övrig kommunal planering.
- Kommunen lämnar information och rådgivning i energihushållningsfrågor.

- Eventuell utökning av fjärrvärmens distributionsområde undersöks regelbundet.
- Nybyggnation ansluts till fjärrvärme där det är tekniskt möjligt och långsiktigt ekonomiskt fördelaktigt.
- Användandet av energi ska minska. De förnyelsebara energikällornas andel av den totala energianvändningen ska öka.

Totalförsvaret

Totalförsvarets behov av mark- och vattenområden utgår från intressen som är gemensamma för hela landet. Av särskild betydelse är övnings- och skjutområden, flygplatser, radarstationer och dyl. Naturligtvis kan dessa försvarsintressen ej redovisas i översiktsplanen av sekretesskäl.

I samband med bygglovprövning kontrolleras regelmässigt om det inom området finns förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret.

Till totalförsvaret hör också en civil del med inriktning på befolkningsskydd etc. Det civila totalförsvarets markbehov beaktas på likartat sätt som det militära försvarets.

Samråd skall ske med länsstyrelsens försvarsenhet i frågor där försvarsintressen kan komma att beröras.

I samhällsplaneringen skall fred- och beredskapshänsyn samt hänsynstagande med avseende på olycksrisker och räddningstjänst beaktas.